

ÇOCUK VE ERGENLE DANIŞMA SÜRECİ

Dr. Selen Demirtaş-Zorbaz

ÇOCUKLA DANIŞMADA
SÜREÇ YETİŐKİN
DANIŐMASINDAN
FARKLI MIDİR?

ÇOCUKLARA YÖNELİK TUTUM

- Çocukların / ergenlerin yaşamlarında karşılaştıkları engelleri ve durumları aşmak için doğuştan getirdikleri bir kapasiteleri olduğunu düşünüyor musunuz?
- Çocukların / ergenlerin terapötik süreçten ve psikolojik danışmandan ne bekledikleri ile ilgili farkındalığa sahip olduklarını düşünüyor musunuz?
- Terapötik süreçleri yönetebilmeleri için çocuklara olanak sunulduğunda çocukların değişebileceklerine ve gelişme gösterebileceklerine inanıyor musunuz?
- Çocukların / ergenlerin sorunlarına çözüm bulmak için psikolojik danışmandan özel bir yönlendirmeye ihtiyaç duyduklarına inanıyor musunuz?

01

ÇOCUKLA PSIKOLOJİK DANIŞMADA AMAÇLAR

AMAÇ ÇEŞİTLERİ

01

TEMEL AMAÇLAR

02

EBEVEYNİN AMAÇLARI

03

DANIŞMANIN AMAÇLARI

04

ÇOCUĞUN AMAÇLARI

ÇOCUKLA DANIŞMAYA GETİRİLEN KONULAR

- Kişilerarası çatışma
- İçsel çatışma
- Benliği hakkında bilgi eksikliği
- Çevre hakkında bilgi eksikliği
- Beceri eksikliği

DANIŞAN - DANIŞMAN İLİŞKİSİ

X

Çocuğun dünyası ile danışman arasında bağlantı olması

X

Başkalarını dışarıda bırakması

X

Güvenli olması

X

Otantik olması

X

Gizli olması

X

Zorlayıcı olmaması

X

Amaçlı olması

ÇOCUK TERAPİSTİNDE OLMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

- Tutarlı olma
 - Kendi içindeki çocukla ilişki halinde olma
 - Kabul edici
 - Duygusal olarak ayrıışmış
-
-

GÖRÜŞMEYE HAZIRLANMAK

- Çocuk ve psikolojik danışmanın oturma düzeninin ayarlanması

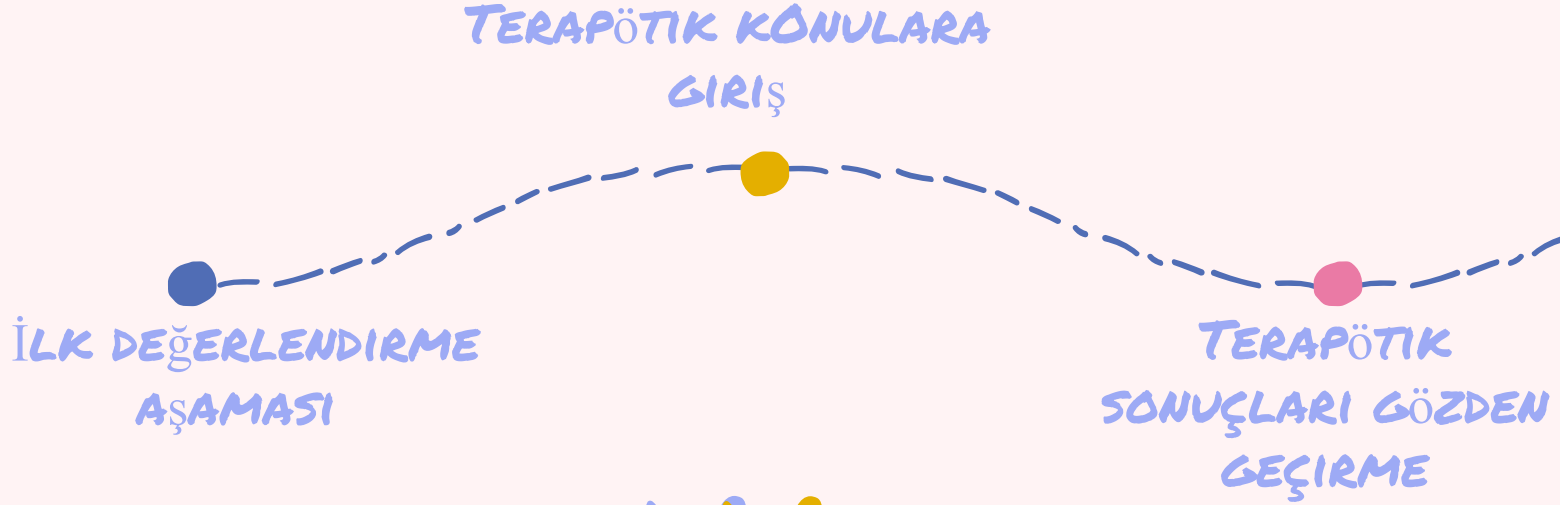
Hangisi daha etkili_?

- 1.Danışman – çocuk arası masa
- 2.Danışman – çocuk arası hiçbir engelin olmaması
- 3.Masa ya da sıranın köşesini potansiyel engel olarak kullanma

GÖRÜŞMEYE HAZIRLANMAK

- Odada bir hayvan bulundurmak
- Görüşmeye tam saatinde başlamak
- Kendi duygusal durumunu gözden geçirmek

DANIŞMA SÜRECİ (GELDARD vd., 2020)

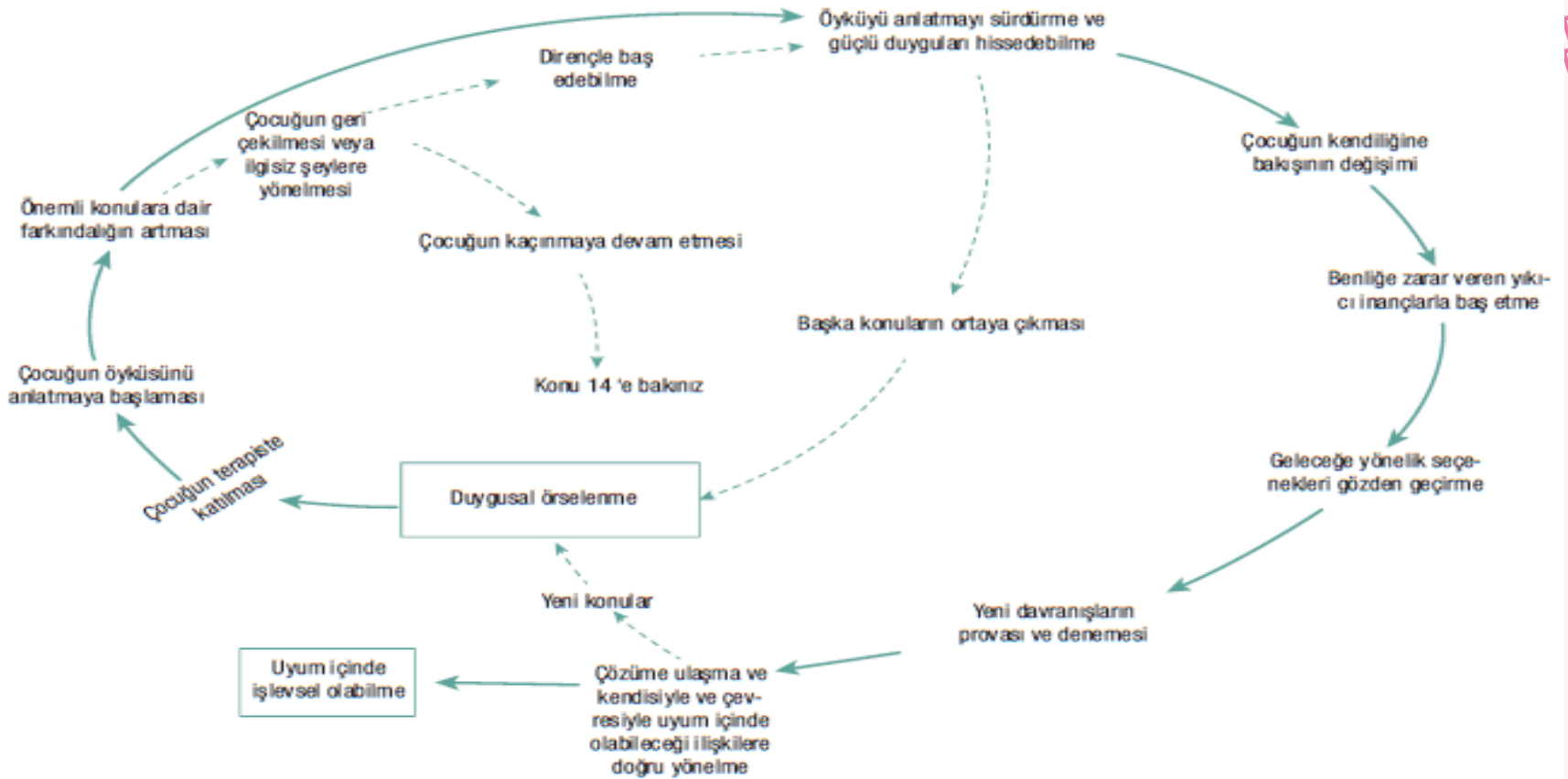

İLK DEĞERLENDİRME AŞAMASI

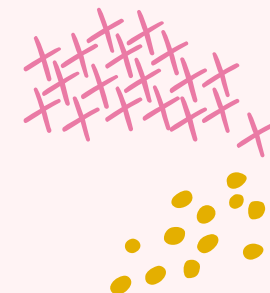

- Çocuğu yönlendiren kaynağa dair bilgilerin alınması
- Çocuğun gönderiliş nedeni, öyküsü
- Ebeveynle sözleşme

TERAPÖTİK KONULARA GİRİŞ

- Uygun araç ve materyal seçimi
- Çocukla buluşma / kaynaşma
- Çocuğu öyküsünü anlatmaya davet etmek
- Çocuğun öyküsünü anlatabilmesini sağlamak
- Terapötik konuların çözümlenmesi
- Çocuğun güç kazanması
- Çocuğa düşünmesi ve farklı davranması konusunda yardımcı olma

ŞEKİL 7.1. Terapötik Değişim Sarmalı

TERAPÖTİK SONUÇLARIN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ

- Son değerlendirme
 - Terapi sürecinin sonlandırılması
-
-

SONLANDIRMA İÇİN İPUÇLARI

- Çocuk yatay sürece girmiş olabilir.
- Yaşadığı direnç ile başa çıkamayabilir.
- Çocuğun daha fazla güce ihtiyacı vardır.
- Çocuk sosyal etkinliklere katılmaktan mutlu olabilir, terapiyi zorlama olarak görebilir.
- Terapinin odağı kaymaya başlayabilir. Çocuk yalnızca “oyun” oynamak için terapiye gelebilir.
- Çocuk yeteri kadar aşama kaydetmiştir ve devamında kendi başına ilerleyecek güçtedir.
- Çocuğun davranışı aile veya okulun onayladığı şekilde değişmiştir.

ÇOCUKLA PSIKOLOJİK DANIŞMADA SÜREÇ

(THOMPSON VE RUDOLPH, 1992)

- Etkili dinleme yoluyla sorunu tanımlama
- Çocuğun beklentilerini netleştirme
- Şu ana kadar problemi çözmek için neler yapıldığını tanımlama
- Problemi çözmek için neler yapılabileceğini keşfetme
- Problem çözme yöntemlerinin birini uygulama
- Danışma ilişkisini sonlandırma

ÇOCUKLA PSIKOLOJİK DANIŞMADA

AKTARIM

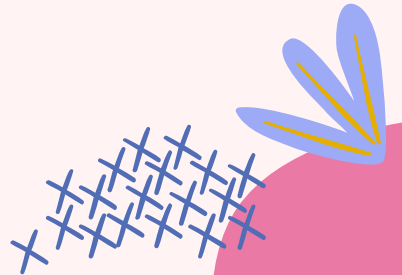

KARŞIT
AKTARIM

Ebeveyn – kurtarıcı -
arkadaş

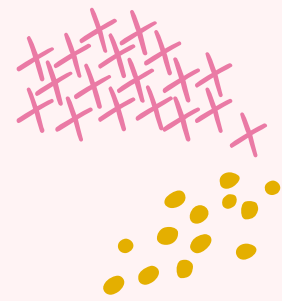

TERAPÖTİK MÜDAHALELER

DUYGULARI FARK ETME

- Endişelenme = Bunun nasıl gideceği konusunda çok endişelisin
- Her şey yoluna girecek = Her şeyin yolunda gitmeyeceğinden korkuyorsun
- Her zaman başarılı olamazsın = İyi yapmadığın için hayal kırıklığına uğramış ve üzgün hissediyorsun
- Bu senin iyiliğin için = İnsanlar senin yerine karar verdiğinde çok kızılıyorsun. Oysaki sadece kendin için bazı seçimler yapabilmek istiyorsun

SORU SORMA

“Terapide soru sorma, eğer biri onlara doğru şekilde cevap verirse oldukça yardımcı olur. Ama kimse bu şekilde cevap vermez.”

-VIRGINIA AXLINE

SINIRLAR VE SINIRLARI BELİRLEME

Landreth'in ACT modeli

- Duyguları kabul edin
- Sınırı açıklayın
- Alternatif Hedef

İYİ NİYETE YORMA

- Davranışların iyi niyetli olduğuna inanıp bu yönde tepki verme becerisi

GÖZLEM

- Genel görünüş
- Davranışlar
- Duygu durum ya da duygulanım
- Entelektüel işlevler ve düşünce süreçleri
- Konuşma ve dil becerileri
- Motor beceriler
- Oyun
- Terapistle ilişki

RAPORT KURMA (5 - 10 YAŐ)

Sen Kimsin Etkinliği

- Danışan: Sen kimsin?
- Psikolojik danışman: Ben bir köpek severim,  köpeğim var. Sen kimsin?
- Danışan: Fluffy adında kedim var. Sen kimsin?

Dğme Etkinliği

- İki elinizi de yumruk yapın ve düğmeyi birinde saklayın. Eğer danışan düğmeyi bulursa önceden hazırlanmıő kartlardan çekip, oradaki soruyu size sorar. Eğer bilemezse dğme saklama sırası danıőana geçer.
- Kartlardaki rnek sorular; En sevdiğin renk nedir? Cumartesileri ne yapmaktan hoőlanırsın?

Kiőiler, Yer, Nesne

- Üçlü bir ark oluőturur ve sırayla ark çevrilir. ark hangi kelimeye geldiyse onunla ilgili bir soru sorulur. Örneğin; En son ailece gittiğiniz yer? Oynamayı en sevdiğin oyuncak?

RAPORT KURMA (11 - 18 YAŐ)

- Sevdiği bir m¼zik, kitap vb. nesneyi danışmaya getirmesini istemek
- Sana bakarak anlayamayacağım bir Őeyi s¼yle (*Sadece bana bakarak geĉ yatmayı sevdiğimi anlayamazsın*)
- İĉteki ve DıŐtaki Ben: DanıŐandan zarfın dıŐına baŐkalarına nasıl g¼r¼nd¼đ¼n¼ yazması, iĉine ise gerĉekte kim olduğunu yazması istenir.

BİR ARAŞTIRMA

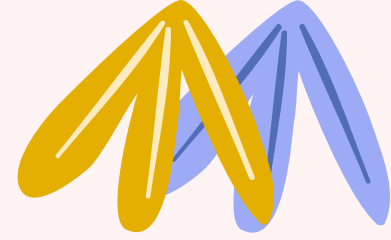
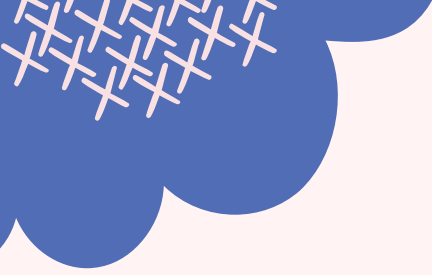
(DİNÇEL-AKTAŞ VE DEMİRTAŞ-ZORBAZ, 2018)

- Psikolojik danışmanların kendilerini en yetersiz hissettiği üç konu sırasıyla; riskli cinsel davranışlar, cinsel kimlik sorunları ve cinsel istismardır.
- En yeterli hissedilen sorun alanları ise; okula uyum, akran ilişkileri ve ebeveynlerle yaşanan sorunlardır.

KAYNAKÇA

- Geldard, K., Geldard, D. ve Yin-Foo, R. (2019). *Çocuk Psikoterapisi. Giriş niteliğinde uygulamalı bir rehber*. Ankara: Nobel Yayınevi
- Özabacı, N. Ş. (2019). *Çocuk Psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Smith-Adcock, S. ve Tucker, C. (2021). *Çocuk ve ergenlerle psikolojik danışma. Kuram gelişim ve farklılıklar arasında bağlantı kurma*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Thompson, C. L. ve Rudolph, L. B. (1992). *Counseling Children*. California: Brooks/Cole Publishing

TEŞEKKÜRLER

Eleştiri? Soru? Katkı?

